

УДК 371.14.01.33

О. С. Шульженко

ВЕБ ПРИСУТНІСТЬ ПЕДАГОГА ЯК ЗАЛОГ УСПІШНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КАР'ЄРИ

XXI століття – століття високих комп'ютерних технологій. Змінюється і роль педагога в інформаційній культурі – він повинен стати координатором інформаційного потоку. В Україні активне здійснення інформаційно-електронних практик відбувається переважно в межах молодшої вікової категорії (18–24 роки). Представники цієї вікової категорії активно використовують комп'ютерну техніку в навчальній (72% опитаних цієї вікової групи) та професійній діяльності й користуються постійним доступом до мережі Інтернет (70%) [1]. Отже, педагогу необхідно володіти сучасними методиками та новими освітніми технологіями, щоб спілкуватися на одній мові зі студентами для ведення професійно-педагогічної діяльності на новому рівні, відповідному вимогам держави, суспільства, розвитку науки і техніки. В цьому покликаний допомогти блог педагога, який створюється і використовується самим педагогом. Вищевказаний факт підтверджується наявністю блогів педагогів, які створені і знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет. Це: блоги педагогічних спільнот, блоги предметних методичних об'єднань, блоги-проекти, блоги-електронні зошити. Доводиться констатувати, що частина педагогів періодично відновлює ведення персонального блогу.

Таким чином, соціальна у своїй основі і педагогічна за своїм змістом концепція всебічного розвитку особистості, що визначає цільові установки науково-педагогічної діяльності, в тому числі і в умовах інформаційного навчання, постійно вимагає звернення до психологічної та дидактичної проблематики. Психологічний аспект проблеми інформаційного навчання пов'язаний, перш за все, з поглибленим аналізом діяльності як основного механізму досягнення викладачем і студентами тих чи інших конкретних навчальних цілей, а дидактичний аспект пропонує виявлення і використання закономірностей самого процесу навчання, переосмислення цих закономірностей з урахуванням специфічних умов інформатизації.

Діяльнісний підхід у дослідженні психолого-педагогічних основ інформаційного навчання є досить цікавим, і хоча не єдиним, але, мабуть, найбільш продуктивним.

Сутність діяльнісного підходу, особливості його застосування у вирішенні власне педагогічних проблем всебічно обґрунтовані в працях: Л. Виготського, С. Рубінштейна, А. Леонтьєва, а також в роботах К. Абульхановой-Славської, Л. Анциферова, П. Гальперіна, Б. Ломова, А. Петровського, Н. Талізїна, Д. Ельконїна і багатьох інших вчених.

Відомо, що поняттям мотиву і мети в психологічному аналізі діяльності відводиться найважливіше місце. Мотив відноситься до потреби, що спонукає до діяльності, мета – до предмету, на який діяльність спрямована. В індивідуальній діяльності мета виступає як ідеальне уявлення її майбутнього результату. Одна з найважливіших завдань педагогіки полягає в тому, щоб дослідити особливості випереджаючого відображення в різних видах діяльності і розкрити його динаміку в процесі визначення мети й цілей освіти. При цьому важливо підкреслити, що ціль не привноситься в індивідуальну діяльність ззовні (у всякому разі, коли мова йде про розвинені форми діяльності), а формується самим індивідом. Дана обставина свідчить про значну складність і багато в чому неповторності тих навчальних ситуацій стимулювання мотивації навчання, які визначаються конкретикою навчального матеріалу, з одного боку, і індивідуальними (психофізіологічними, віковими і т.п.) особливостями студента – з іншого [2].

Якщо етап формування мотивів навчання пройдено успішно, то програма навчання повинна забезпечити перехід до наступного етапу засвоєння навчального матеріалу – власне навчально-пізнавальної діяльності студентів. При цьому повинні бути створені необхідні умови для того, щоб сформувати у студентів такі прийоми розумової і практичної діяльності, які найбільшою мірою відповідають змісту і характеру вирішуваних навчальних завдань, забезпечуючи в той же час можливість всілякої активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, стимулюючи самостійний, творчий пошук вирішення тієї чи іншої навчальної задачі. Така програма навчання повинна передбачати можливість адаптації рівня складності пропонованої інформації, темпу викладу, заходи самостійності студентів до їх індивідуальних особливостей. Не менш важлива психолого-педагогічна задача, яка повинна бути вирішена при побудові навчальних програм стосовно етапу засвоєння учбового матеріалу, і полягає у тому, щоб встановити необхідні рівні такого засвоєння. Вирішення цього завдання видається дуже корисним, оскільки дозволяє ще більше конкретизувати цілі і намітити критерії оцінки досягнутих результатів навчання. Також передбачається, що про результативність інформаційного навчання слід судити за ступенем збігу досягнутого і необхідного рівнів засвоєння навчального матеріалу. Саме в цьому відповідно цілей і результатів і полягає основний критерій доцільності використання Інтернет і педагогічних технологій в навчальному процесі. Таким шляхом можна, в кінцевому рахунку, експериментально перевірити, чи дає застосування Інтернет-технологій реальний педагогічний ефект або в тому чи іншому конкретному випадку доцільніше звернутися до інших способів організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Спроби класифікації рівнів засвоєння навчального матеріалу робилися неодноразово ще в період активного впровадження ідей і методів програмованого навчання. Певний внесок у вирішення цього

завдання був зроблений В. Беспалько, який запропонував вважати головним критерієм засвоєння ту міру свободи, з якої студенти оперують отриманими в процесі навчання знаннями, вміннями і навичками. Були позначені чотири можливих рівня навченості:

Для початку варто визначитися з термінологічним навантаженням поняття «веб-сайт». «Веб-сайт» або просто «сайт» (англ. website, від web – павутина і site – «місце») – це одна або сукупність веб-сторінок, доступних в Інтернеті. У віртуальному просторі веб-сайт – це місце, яке має свою адресу та власника і сприймається як єдине ціле [3].

В нових умовах інформаційного суспільства педагог змушений освоювати нові телекомунікаційні технології, за допомогою яких він професійно і особисто впливає в інформаційний простір. «Присутність» педагога в мережі Інтернет, наявність у нього особистих освітніх інтернет-ресурсів вже само по собі є свідченням його інноваційної діяльності, оскільки [4, с34]:

- створення персональних інтернет-ресурсів – справа в педагогічному середовищі досить нова;
- за допомогою персональних інтернет-ресурсів педагог може пред'явити результати своєї діяльності широкому колу людей, а значить, він володіє сміливістю, впевненістю у власній професійній компетентності – якостями, дуже важливими для творчого педагога;
- наповнення персональних інтернет-ресурсів передбачає наявність у педагога оригінальних розробок, інноваційний досвід їх створення і реалізації, готовність поділитися ними з колегами (на більшості великих освітніх ресурсів існує досить сувора модерація, що не дозволяє розміщувати на них відверто слабкі розробки або явний плагіат);
- поповнення, оновлення, розвиток персональних інтернет-ресурсів, особливо ведення особистого сайту або блогу вимагає значних витрат часу і сил, а отже, викладач, який веде власний освітній інтернет-ресурс – ентузіаст своєї справи, що також характерно для творчого працюючого педагога.

Сучасні системи управління контентом (Content Management System, CMS), загальнодоступність безкоштовного хостингу і безкоштовних конструкторів сайтів дають можливість педагогам створювати і розвивати власні сайти.

Веб-сайт сьогодні – це не тільки джерело корисної інформації, він багатофункціональний. На сторінках сайту користувачі можуть додавати, редагувати і коментувати матеріали, вирішувати тестові завдання, обговорювати різні питання, оцінювати, знайомитися, тощо.

Персональний сайт педагога може містити в собі переваги [5]:

- є новим інструментом у педагогічній діяльності;
- інтегрує педагога в єдиний освітній простір.

Вивчення різних інтернет-джерел дозволяє визначити коло основних завдань, які ефективно вирішуються за допомогою педагогічного сайту:

- створення сучасного електронного портфоліо викладача;
- представлення свого досвіду роботи педагогічному співтовариству для отримання незалежної оцінки і порад з боку колег;
- пошук нових способів взаємодії зі студентами;
- організація дистанційного навчання;
- організація проектної діяльності в мережі Інтернет;
- допомога молодим педагогам.

Сайт сьогодні, мабуть, найбільш зручний інструмент для представлення будь-яких продуктів діяльності. У порівнянні з паперовим носієм, який може представити лише текст і зображення, сайт має можливість донести інформацію в мультимедійних формах. І чим би не займалась людина, презентувати свою творчість або себе саму в численних електронних форматах виявляється досить нескладною справою. Тому в Мережі можна виявити численні персональні сайти.

Ключові критерії персонального сайту, що відображають інноваційну діяльність педагога [6]:

1. Актуальність. Будь-яка інновація – це відповідь на вимоги часу, шлях вирішення актуальних проблем. Актуальність інформації на персональному сайті свідчить про те, що педагог працює над вирішенням реально існуючих, а не надуманих проблем освіти.

2. Унікальність. До достоїнств інновацій відноситься створення унікального в своєму роді продукту, можливість реалізувати з його допомогою індивідуальний підхід, націленість на особистість конкретного споживача. Унікальність інноваційного досвіду педагога знаходить відображення і в унікальності контенту, який є фактором інтересу до персонального сайту з боку людей і пошукових систем, а це значить, що, чим більше на сайті унікальних матеріалів, тим більше людей перегляне їх і дізнається про інноваційний досвід даного педагога.

3. Якість. Кінцева мета будь-якої інновації – підвищення якості освіти, що забезпечується завдяки сайту. Якість персонального сайту переконує відвідувача в тому, що викладач дійсно здійснює інноваційний процес, адже сайт – це продукт його інноваційної діяльності, що представляє конкретного фахівця на ринку освітніх послуг.

Якісний сайт – це сайт, який створений і розвивається для людей, але це здатні оцінити і сучасні пошукові системи. «Google» і «Яндекс» постійно вдосконалюють алгоритми пошуку, щоб знаходити саме те, що потрібно людині, поставивши конкретне питання. У фахівців в області пошуку в Інтернеті, створення та просування інтернет-ресурсів є навіть такий термін: сайт для людей.

Цілі, які може переслідувати педагог для створення персонального сайту, це надання можливості читачеві отримати повне уявлення про автора і його «продукт». Сайт приваблює до себе однодумців, що

створює передумови для налагодження великої кількості професійних контактів та визначення перспектив, презентація електронного портфоліо педагога. Сайт з якісними матеріалами показує наскільки компетентний та професійний педагог та набуття ним нових навичок під час створення власного сайту: уміння писати, досвід програмування і веб-дизайну та ін. Постійна робота над сайтом показує прагнення до самоосвіти і самовдосконалення педагога.

Можливості, які отримує педагог, створюючи персональний сайт, містять в собі [7]:

- презентацію свого професійного рівня;
- використання дистанційних форм навчання студентів;
- підвищення рівня ІКТ (інформаційно-комунікативні технології) компетенцій;
- здійснення дисемінації власного досвіду на широку аудиторію;
- створення систематизованого архіву власних матеріалів, що зберігаються на сервері;
- здійснення участі в професійних конкурсах Web-сайтів педагогів;
- створення мотивації і умов для власного професійного зростання і творчого розвитку (процес пошуку нових ресурсів для сайту супроводжується відкриттями і для самого педагога);
- отримання балів за сайт та участь у конкурсах для атестації;
- персональний сайт може використовуватися як періодичне видання, що дає можливість педагогу та його студентам публікувати свої роботи.

Таким чином, для прийняття оптимальних рішень, що відносяться до використання інформаційних технологій як засобу навчання, необхідні серйозні, широко поставлені і чітко скоординовані теоретико-методологічні та дослідно-експериментальні дослідження, що дозволяють виявити як позитивні сторони інформатизації, так і об'єктивні протиріччя. Тим самим можуть бути обґрунтовані не тільки раціональні, прогностичні, доказові шляхи досягнення очікуваних психолого-педагогічних і дидактичних результатів інформаційного навчання, а й, що не менш важливо, необхідні педагогічно виправдані витрати матеріальних та інших засобів реалізації нововведень, що вживаються.

Список використаної літератури

1. Анохина Н. Ф., Анохин С. М. Виртуальная личность педагога в интернет-пространстве / Н. Ф. Анохина, С. М. Анохин // Новые образовательные технологии в вузе: материалы X международной научно-методической конференции. – Екатеринбург, 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdl.handle.net/10995/26713>.
2. Бутова О. О. Дистанционное обучение, его сущность, формы, опыт применения, принципы создания систем / О. О. Бутова // Теоретические и

прикладные проблемы современной педагогики. – 2012.

3. Використання глобальної мережі інтернет в освіті, її можливості та ресурси [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ito.vspu.net/ENK/2015-2016/ikt_magistri/lections/Lek-2.pdf

4. Івашнюва С. В. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті / С. В. Івашнюва // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 2. – С. 15–17.

5. Коневщинська О. Е. Організація процесу електронного навчання з використанням технології вебінару [Електронний ресурс] / О. Е. Коневщинська // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2011. – №5. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/574/450>

6. Кравченко Н. В., Кравченко Д. В. Інтернет-технології як інструмент розвитку творчого потенціалу інженера-педагога / Н. В. Кравченко, Д. В. Кравченко // Зб. наук. пр. Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – №2. – Бердянськ: БДПУ, 2011. – С. 138–142.

7. Менькіна М. С. Педагогічні можливості сервісів Веб 2.0 [Електронний ресурс] / М. С. Менькіна // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2009. – №8. – С. 24–26. – Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2009_8_8 **8. Олексюк Н.В.** Використання соціальних мереж у роботі вчителів / Н. В. Олексюк // Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: матеріали наукової конференції. – [Електронний ресурс]. – К.: ІТЗН НАПН України, 2015. – Режим доступу : http://conf.iitlt.gov.ua/-Conference.php?h_id=10

Шульженко О. С. Веб присутність педагога як залог успішної науково-педагогічної кар'єри

У статті розкрито актуальність веб присутності педагога. Така діяльність стимулює професійний розвиток, сприяє самореалізації, вирішенню професійних і особистих завдань, дозволяє отримати більше задоволення від роботи. Сьогодні Інтернет надає педагогу велику кількість ресурсів та інструментів для створення свого Інтернет – представництва і використання його в освітньому процесі. Зараз виникла необхідність у більш глибокому вивченні діяльності педагога з метою визначення рівня його професійної підготовки, компетентності, об'єктивної оцінки його праці. Педагоги повинні розуміти, що бути гарним професіоналом означає бути в постійному пошуку, зростанні, розвитку. Праця педагога відрізняється високою мобільністю, надзвичайною складністю, вимагає від нього глибоких і різнобічних наукових професійних знань, умінь, навичок, що становлять основу професійної компетентності. Підвищення професійної компетентності педагога - запорука успішного реформування системи освіти в цілому.

Ключеві слова: сучасні системи управління, освітні технології, інтернет-ресурси, педагог, веб-сайт.

Шульженко А. С. Веб присутствие педагога, как залог успешной научно-педагогической карьеры

В статье раскрыта актуальность веб присутствия педагога. Такая деятельность стимулирует развитие, способствует самореализации, решению профессиональных и личных задач, позволяет получить больше удовольствия от работы. Сегодня интернет предоставляет педагогу большое количество ресурсов и инструментов для создания своего интернет-представительства и использования его в образовательном процессе. Сейчас возникла необходимость в более глубоком изучении деятельности педагога с целью определения уровня его профессиональной подготовки, компетентности, объективной оценки его труда. Педагоги должны понимать, что быть хорошим профессионалом значит быть в постоянном поиске, росте, развитии. Работа педагога отличается высокой мобильностью, чрезвычайной сложностью, требует от него глубоких и разносторонних научных профессиональных знаний, умений, навыков, составляющих основу профессиональной компетентности. Повышение профессиональной компетентности педагога залог успешного реформирования системы образования в целом.

Ключевые слова: современные системы управления, образовательные технологии, интернет-ресурсы, педагог, веб-сайт.

Shulzhenko O. Web Presence of the Teacher as the Key to Successful Scientific and Educational Career

The article shows the relevance of the teachers' web presence. Such activity promotes the professional development, contributes to self-fulfillment, professional and personal tasks resolvment, allowing to get more job satisfaction. Today, the Internet provides to the teacher big amount of resources and tools for creating own Internet - representation and its use in the educational process. Today there is a need for a deeper study of the teacher's activity to determine the level of his professional training, competence, objective evaluation of his work. Teachers need to understand that being a good professional means to be in constant search, growth and development. The work of the teacher has a high mobility, extreme complexity, it requires deep and diverse scientific professional knowledge and skills that are the foundation of professional competence. Improving the professional competence of teachers the key to successful reform of the education system as a whole.

Key words: suchasni Sistemi upravlinnya, osvichni tehnologii, internet resources, teacher and website.

Стаття надійшла до редакції 13.01.2017 р.

Прийнято до друку 24.02.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Савченко С. В.